

Financieel feminisme

Finan cieel

Katia Martens

BORGERHOFF
& LAMBERIGTS

femi nisme

Inhoud

Introductie	9
Hoe zou de wereld eruitzien met meer financieel onafhankelijke vrouwen?	11
Geld is niet gelijk	13
Financieel feminisme is voor iedereen	17
Een kosmische <i>f*ck-up</i>	19
Deel I: De kost van vrouw zijn	27
Meisjes zijn beter in talen	31
De Billion Beauty-industrie	36
(Not so) social media & de koopcyclus	42
Onbetaald werk	46
Een onzichtbaar probleem en zijn effect op jou	55
Deel II: Doorbreek het patroon	57
Gezocht: rust rond geld	61
Wat is <i>money mindset</i> ?	66
Hoe vorm je je <i>money mindset</i> om?	
De vijf technieken die mij het meeste hebben opgeleverd	80
Deel III: Je eigen geld-systeem opbouwen	91
Wat is <i>money management</i> ?	95
Beslis wat je geld voor jou moet doen	101
Een plan maken	104
Zet je geld aan het werk	106
Volg op en stuur bij	107
Tips voor een levensveranderend financieel plan	109
Deel IV: Word een financieel onafhankelijke vrouw	123
Geld als katalysator voor onafhankelijkheid	127
Stap 1: Bouw een <i>freedom fund</i>	129
Stap 2: Leer meer te verdienen	132
Stap 3: Laat je geld meer opbrengen, leer investeren	139
Stap 4: De waarde van een goed geldgesprek	150
Stap 5: <i>Never stop learning</i>	162
Rijke vrouwen gaan de wereld veranderen	164
Dankwoord	167
Bronnenlijst	175

*Voor mijn ouders.
Zij hebben mij de wereld gegeven.*

Disclaimer

De informatie in dit boek is uitsluitend bedoeld voor educatieve en informatieve doeleinden. Ik ben geen financieel adviseur of financieel planner en dit boek bevat geen persoonlijk, planmatig of individueel financieel advies. Er wordt geen advies gegeven over vermogensoptimalisatie, persoonlijke financiële planning, juridische of fiscale structuren, bescherming of overdracht van vermogen, noch over specifieke beleggingen, producten of transacties. De auteur aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor beslissingen of schade die voortvloeien uit het gebruik van de informatie in dit boek. Sommige namen in de getuigenissen in dit boek zijn aangepast op vraag van de persoon. Voor elke getuigenis werd uitdrukkelijk toestemming gevraagd en verkregen.

Toolkit

Bij dit boek hoort een Financieel Feministische toolkit vol tips en tools waarmee jij alles uit dit boek haalt. Zo kan je alles wat je hier leert, ook makkelijk in de praktijk brengen. Je vindt het op www.financieelfeminisme.com/toolkit

**Intro-
ductie**

Hoe zou de wereld eruitzien met meer financieel onafhankelijke vrouwen?

De openingsscène van de *Barbie*-film laat me niet los: in een wereld zo radicaal anders (en roze) dan de onze, zijn wereldleiders, machthebbers en beslissingsnemers in de maatschappij vanzelfsprekend vrouw. De president? Een vrouw. De Nobelprijswinnaars? Vrouwen. Rechters? Allemaal vrouwen. Als de scène voorbij is, kijk ik eens naar mijn vriendinnen en we lachen er eens mee. Ik schuif wat ongemakkelijk in mijn pluchen bioscoopzitje want ik kan niet meer ontzien dat het verschil met hoe de wereld vandaag draait, groot is. De film gaat verder, maar ik mis het eerste deel. Mijn gedachten dwalen af: hoe zou de wereld eruitzien mocht niet 15% maar minstens 50% van de staatshoofden vrouw zijn? Wat als er in beleidsfuncties minstens evenveel vrouwen zijn als mannen, gelijk verdeeld met de wereldbevolking (die ook voor 50% uit vrouwen bestaat, mocht je dat even vergeten zijn)? **En als meer vrouwen financieel onafhankelijk zijn zodat ze altijd vrijheid, keuzes en macht hebben?**

- Zouden we onze gevoelens dan mogen uiten zonder hysterisch of emotioneel genoemd te worden?
- Zouden we niet langer bang moeten zijn als we 's nachts over straat lopen?
- Zouden we onze kledingkeuze dan laten afhangen van waar we ons goed in voelen en wat we zelf mooi vinden, in plaats van wat het met een ander doet?
- Zou er dan in alle toiletten gratis maandverband beschikbaar zijn?

- Wil dat zeggen dat er meer onderzoek gedaan wordt om onze uitsluitend vrouwelijke ervaringen zoals menstruatie, bevallingen¹ en menopauzes minder pijnlijk te maken?
- Zouden mannen mogen tonen hoe ze zich voelen? En onbeschaamd hun ouderschapsverlof opnemen?
- Floereert onze maatschappij omdat we meer in onderwijs, gezondheid en voeding zouden investeren?
- Wordt de samenleving rechtvaardiger omdat vrouwen met macht vaker thema's zoals zorg, armoede en onderwijs op tafel leggen?
- Worden bedrijven menselijker én winstgevender? Teams met vrouwelijke leiders blijken innovatiever, empathischer en presteren beter op lange termijn.

Het utopia van hierboven? Ik hoop dat we daarnaartoe kunnen werken. Maar nog meer hoop ik dat je met dit boek voor jezelf een groot verschil kan maken: dat je na het lezen de moed, de goesting én de kennis hebt om een financieel onafhankelijke vrouw te worden. Want geld? Dat staat gelijk aan de ultieme vrijheid. Geld geeft je opties. Het zorgt ervoor dat je als vrouw je dromen kan najagen en situaties, relaties of jobs die je niet langer dienen kan verlaten, zonder dat er over je grenzen wordt gegaan of zonder dat je iets moet opofferen.

Ik ben gestopt met er alleen maar over te dromen en heb beslist om dit boek te schrijven, eentje voor ons vrouwen, over onze unieke relatie met geld. Zodat we een onzichtbaar probleem zichtbaar kunnen maken. Ik wil jou als vrouw de ogen openen voor wat we vandaag niet moeten accepteren onder het motto 'we zijn al ver gekomen'. Dat we mogen stemmen en werken, zover zijn we mee. Maar waar we nog een grote inhaalbeweging te maken hebben, is in onze relatie tot geld in deze maatschappij.

¹ De laatste innovatie bij bevallingen was de epidurale en dateert uit de jaren 50. Choquerend toch, voor een ervaring die dagelijks meer dan 300.000 vrouwen doormaken? (Bron: *The Vagina Business* door Marina Gerner)

Dat jij dit boek nu vasthebt en gaat lezen, geeft me enorm veel hoop want het bevat een concreet framework om je eigen financiële onafhankelijkheid te bouwen. Samen met inzichten om ervoor te zorgen dat we samen meer durven:

**durven spreken over geld,
durven vragen stellen die je helpen groeien,
durven leren van elkaar,
durven samen investeren in onze toekomst
én in alles wat jou als vrouw plezier en groei brengt.**

Dat jij met zelfvertrouwen aan het roer staat van je eigen financiën, dat je gelooft dat je alles wat je diep vanbinnen wil ook kan bereiken, en dat je het kan delen met alle fantastische vrouwen rondom je voor een merkbaar mooiere wereld.

Geld is niet gelijk

The most common way people give up their power is by thinking they don't have any.

– Alice Walker, auteur van *The Color Purple*, feministe

Er zit nog een groot verschil op hoeveel geld vrouwen (durven) verdienen en hoe we opgevoed en beïnvloed worden om ermee om te gaan. Alleen zien we dat nogal slecht door onze huidige bril, roze gekleurd door de vooruitgang van de laatste jaren. 'We zijn al zover gekomen, mannen en vrouwen zijn intussen wel gelijk, toch?' Zelfs ik als vrouw zou het nog gaan geloven: we hebben stemrecht afgedwongen, we mogen werken, we hebben grotendeels dezelfde rechten als mannen. En net dat maakt het verraderlijk: hoe meer vooruitgang we boeken, hoe moeilijker het wordt om de scheuren in het systeem nog te zien.

De meeste vrouwen komen pas later in hun leven tot de ontdekking dat geld misschien niet zo gelijk is als ze dachten. Vaak na een financiële tegenslag, een scheiding, of wanneer het tijd is om je geld te investeren en je beseft: wacht even, waarom heeft niemand mij dit ooit geleerd? En waarom praten wij hier zo weinig over?

Als je niet oppast, kom je er pas tegen je pensioen achter dat het geld dat je hebt om van te leven, een pak lager ligt dan dat van je (ex-)partner. Omdat je tijdens je carrière minder bent gaan werken om zorgtaken op te nemen, omdat je minder geld geïnvesteerd hebt, omdat je de prijs van het moederschap hebt moeten betalen, omdat je niet durfde te onderhandelen toen je geen opslag kreeg voor je uitmuntende werk, omdat je in sectoren hebt gewerkt waarin veel vrouwen werken en waar dus het loon structureel lager ligt... Het merendeel van die oorzaken zit in onze maatschappij ingebakken. En helaas staat het op niemands agenda om er iets aan te veranderen. En dus gaan we het zelf moeten doen, samen.

De realiteit liegt er niet om:

- Vrouwen verdienen minder.
- Vrouwen investeren minder.
- Vrouwen leven langer.
- ... dus worden we armer oud.

We zijn al eeuwenlang de onzichtbare bankiers van ons gezin en onze gemeenschap, maar we worden zelden zo behandeld. Laat me je er even aan herinneren dat het nog maar een halve eeuw (!!) geleden is dat getrouwde vrouwen in België geen zichtrekening konden openen zonder man aan hun zijde (dat veranderde in 1976, om precies te zijn).

Vandaag verdienen we als vrouw gemiddeld minder en investeren we minder, maar leven we langer. Dat betekent dat we met minder geld méér jaren moeten overbruggen. We worden dus armer oud. Hoe triest is dat? Vooral omdat de oorzaak niet bij ons ligt, maar bij onze maatschappij die niet is meegeëvolueerd. Onderzoeken tonen keer op keer aan dat vrouwen betere financiële beslissingen nemen en op termijn meer winst uit hun beleggingen halen. Maar dat verhaal? Dat wordt ons niet verteld en daardoor ondernemen we minder, investeren we minder en durven we niet groter te dromen voor onszelf.

We krijgen wél te horen dat we ‘een gat in ons hand’ hebben, dat onze (geld)beslissingen ‘te emotioneel’ zijn, en dat we al blij mogen zijn ‘dat onze partner de financiën doet’. *I call bullshit*. Het probleem is duidelijk niet dat vrouwen niet goed zijn met geld. Wat ik zie als mogelijke oorzaken is dat we onder vrouwen te weinig over geld leren van elkaar, dat we te weinig in onszelf geloven en te weinig vrouwelijke voorbeelden hebben. Dat we denken dat we Warren Buffett² moeten zijn voor we kunnen beleggen en dat we opgegroeid zijn met het idee dat we ‘niet goed zijn met cijfers’. De lijst is lang.

Met dit boek wil ik de conversatie openen en het gat dichten (nee, níét het gat in je hand). Het is er om jou te laten zien dat financiële autonomie niet langer optioneel is voor ons als vrouw, maar een noodzaak om ervoor te zorgen dat je altijd vrijheid en keuzes zal hebben in je leven. Om ervoor te zorgen dat je altijd beslissingen kan nemen die dicht bij jezelf staan en die bijdragen aan je stoutste dromen. Om ervoor te zorgen dat je niet arm oud wordt, in een relatie moet blijven die je niet dient, of in een onderbetaalde job moet verkommeren tot je pensioen. Ik wil je helpen om geld te zien zoals het écht is: een bron van energie en plezier in het leven, geen driekoppig monster.

² Amerikaanse investeerder, wordt beschouwd als een van de meest succesvolle beleggers aller tijden en staat consequent in de top van 's werelds rijkste mensen.

16 Geld is een van de moeilijkste onderwerpen om over te spreken in onze maatschappij: we houden ervan, we haten het, we negeren het, we zijn er boos op. Je moet het hebben, maar je mag het niet te hard willen. Er is schaamte in het hebben en schaamte in het niet-hebben. Serieus, het is al een wonder als we erover durven te praten op een toon die luider is dan fluisteren, toch?

Maar wat als we als vrouw nu eens alles waar we van nature al goed in zijn – praten met elkaar, leren van elkaar, onze emoties doorleven, krachtige beslissingen nemen, onderzoeken wie we zijn en wat we willen – zouden inzetten om onze relatie met geld te versterken? Wat als we samen een revolutie starten waarin we over ons geld durven te spreken, samen naar onze doelen streven, van elkaar leren investeren en ons geld laten groeien? Wie of wat gaat ons dan nog tegenhouden?

*Een vrouw die financieel onafhankelijk is,
is veel moeilijker te controleren.*

Er is alvast iets aan het bewegen: de problemen die vandaag nog heersen, winnen aan zichtbaarheid. Daardoor interesseren meer en meer vrouwen zich intussen voor beleggen, ze praten onderling over mogelijke oplossingen en ze willen het beter voor zichzelf én de vrouwen die na hen komen. Zeker in de VS, waar het intussen vijf na twaalf is, met het sneuvelen van vrouwenrechten zoals het recht op abortus en het terugschroeven van DEI-rechten (*Diversity, Equity & Inclusion*) waar lang voor gestreden is. Die stappen achteruit zorgen voor veel leed, bij vrouwen én bij mannen.

Maar het speelt ook dichterbij huis. Ik las onlangs nog in een artikel uit 2023 dat ‘44% van de vrouwen in Nederland financieel afhankelijk is van de partner of overheid, ter vergelijking: bij mannen is dat slechts 23%. Van praktisch opgeleide vrouwen is zelfs 56% financieel afhankelijk,’ aldus Women Inc. Ben je zonet van je stoel gevallen? Ja, ik vond dat ook frappant.

We zijn er nog niet en het brengt wereldwijd een beweging op gang waarin er meer over geld – en specifiek vrouwen en geld – en financiële onafhankelijkheid gesproken wordt. *Thank god* (of ja, *thank you!*), want het is nodig. Ook het feit dat dit boek zijn titel openlijk en met trots mag dragen, is een stap in de goede richting. Maar wat betekent financieel feminisme nu eigenlijk?

Financieel feminisme is voor iedereen

Er bestaat niet één definitie van financieel feminisme, maar omdat het tenslotte de titel van dit boek is, leg ik je wel uit wat ik ermee bedoel:

Financieel feminisme is een beweging die inzet op financiële gelijkheid: vermogenskloven dichten, vrouwen sterker maken in hun geldkennis en hen helpen rijkdom op te bouwen zodat ze vrijer kunnen leven. Tegelijk gaat het om het uitdagen van hardnekkige, patriarchale systemen³ die onze economische macht al veel te lang inperken.

Het gaat over geld gebruiken als hefboom voor verandering, problemen zoals de ongelijkheid in verloning en onzichtbare arbeid aanpakken en ervoor zorgen dat iedereen, ongeacht gender, financiële zekerheid en zelfstandigheid kan bereiken.

3 Het patriarchaat is een maatschappelijk systeem waarin mannen meer macht, geld en invloed hebben dan vrouwen en waarin die ongelijkheid als normaal wordt gezien. We leven vandaag in een patriarchale maatschappij. Als je daaraan twijfelt, kan je denken aan wereldleiders, religieuze leiders, bedrijfsleiders en biljonairs... en dan aan welk geslacht ze hebben. Dat zou het duidelijk moeten maken.

18 Enkele kernprincipes van financieel feminisme:

- Financiële kennis verspreiden: mensen leren hoe ze hun geld kunnen beheren, opbouwen en investeren zodat ze altijd vrijheid en keuzes hebben.
- Vermogen opbouwen: meer durven willen dan 'net genoeg om rond te komen' en actief vermogen leren creëren via investeringen en financiële planning.
- Systemen uitdagen en een onzichtbaar probleem zichtbaar maken: erkennen hoe patriarchale en structurele ongelijkheden vrouwen tegenhouden, en financiële kracht gebruiken voor verandering.
- Empowerment: samen financiële onafhankelijkheid bereiken zodat meer vrouwen levenskeuzes kunnen maken zonder afhankelijk te zijn van iemand of iets.

En van dat alles krijgt het patriarchaat de daver op het lijf.

Voor we verdergaan wil ik erkennen dat persoonlijke financiën altijd een mix zijn van je eigen keuzes én van je omstandigheden. Helaas heerst er al jaren het idee dat als je blut bent, schulden hebt of het financieel moeilijk hebt, dat *allemaal je eigen schuld is*. En dat is niet waar. Ik kan het niet over *personal finance*, geld of de economie hebben zonder het ook te hebben over structurele armoede, racisme, homofobie, gebrek aan betaald (zorg)verlof... en nog tal van zaken die mee zorgen voor persoonlijke financiële uitdagingen.

Financieel feminisme wuift die structurele problemen niet zomaar weg op het pad naar individueel succes. Dit boek lost ongelijkheid niet op. Het is geen pil tegen losgeslagen kapitalisme. Het is geen toxische 'Kijk, ik heb het gedaan dus jij kan het ook!'-propaganda of een schavotje voor de *hustle*-cultuur die zegt dat als je maar hard genoeg werkt, alles mogelijk is. Het is een handleiding om te leren bouwen, want terwijl we proberen om het systeem dat momenteel

heerst bij te sturen, moeten we nog altijd een dak boven ons hoofd hebben, boodschappen doen en voor onszelf zorgen.

De wereld is al verdeeld genoeg, dus dit is ook geen mannen vs. vrouwen-verhaal, geen 'wij' vs. 'zij', geen vingerwijzen. Van de afschaffing van het recht op abortus, van de ongelijkheid in hoe de maatschappij naar 'zorgen voor' kijkt en van het feit dat vrouwen armer oud worden, zijn ook mannen de dupe. Dus ook al beschrijf ik soms ongelijkheden tussen mannen en vrouwen, het is vooral om een punt te maken, bedoeld om je ogen te openen. Zodat ik je een ongelooflijk nodige wake-upcall kan geven om je eigen financiën serieus te gaan nemen. Dat niet doen, is geen optie meer.

Een kosmische *f*ck-up*

Wie ben ik om je in dit verhaal mee te nemen? Wel, nu kwam normaal het gedeelte waarin ik vertel waarom ik de meest geschikte persoon ben om jou dit allemaal haarfijn uit te leggen: misschien omdat ik geweldig goed ben met geld en als zevenjarige al winst maakte met de schelpjesverkoop op het strand, of omdat ik als tiener de beursrally won en op mijn twintigste mijn eerste €100.000 spaarde. Maar dat is allemaal *níét* hoe dit verhaal is begonnen.

Ik vrees dat het meer weg heeft van een gigantische kosmische *f*ck-up* waardoor ik mijn financiële realiteit zo snel veranderde dat de meeste mensen in mijn omgeving nog altijd aan het bekomen zijn. Katia? Die een boek schrijft over geld? Mijn ouders vragen zich nog altijd af hoe dit is gebeurd, want voor het grootste deel van mijn leven had ik de slechtst denkbare relatie met geld.

Ik had een koopverslaving en leefde onder het motto: geld moet rollen. Alsof ik van het hoogste punt op de rollercoaster recht naar beneden stortte: dat is de adrenaline die ik kreeg van (veel te veel) geld uitgeven. Helaas was er geen vangnet. Het was als een drug voor mij en ik flirtte iedere dag opnieuw met de afgrond. Mijn eerste serieuze salaris was al uitgegeven nog voor ik het verdiend had. Aan handtassen, make-up en kleine statusboosts die ik me niet meer herinner maar die het gigantische gat in mijn zelfvertrouwen probeerden te vullen.

Ik deed mijn bankapp aan het begin van de maand zo weinig mogelijk open om niet te moeten zien hoe mijn geld sneller wegsmolt dan het ijs in mijn Aperol. En op het einde van de maand zeker twintig keer per dag om te checken of mijn volgende loon al gestort was, want ik stond diep in het rood. Sparen? Stond niet in mijn woordenboek. Af en toe maakte het eens een opwachting, net zoals een dieet op een maandag: vol goede moed, met een duidelijk plan en bij het eerste stuk chocola denken: tjá, dan is het voor volgende week zeker?

Omdat ik intussen mijn geldverhaal als een tornado omgedraaid heb, kan ik er komisch over doen, maar ik wil het niet minimaliseren: ik heb mij nooit in mijn leven meer beschaamd, verdrietig en eenzaam gevoeld dan toen ik slecht was met geld. Beschaamd omdat ik wel beter wist, maar mijn gedrag maar moeilijk kon veranderen. Waarom lukte mij dat niet? Verdrietig omdat elke aankoop mij verder bracht van mijn doel: mezelf graag zien en dat gevoel niet proberen te kopen met spullen. En zo eenzaam omdat niemand hetzelfde leek te ervaren of mij kon helpen.

Met duizenden euro's aan schulden en een zelfvertrouwen waar niets van overbleef, weigerde ik te aanvaarden dat dit mijn realiteit was. Dit kón gewoon mijn leven niet zijn. Nog veel meer dan de praktische zaken aan te pakken, had ik mijn relatie met geld te transformeren: wat ik erover geloofde, hoe ik erover dacht en hoeveel ik ervan op mijn

rekening durfde te hebben. Hoeveel vond ik mezelf waard? En hoe kon ik dat een positief getal maken? Dat is waar het voor mij begon.

In sneltempo leerde ik bij, ik verslond boeken en veranderde mijn financiële realiteit. Ik was als een laser gefocust om schuldenvrij te worden, mijn buffer op te bouwen én mijn eigen bedrijf te starten waarin ik mensen zou helpen om rust te vinden rond geld. Zodat niemand zich ooit zo slecht en eenzaam zou moeten voelen als ik. Intussen wist ik wat er mogelijk was, ook dat deze beweging nodig was én dat het niet ingewikkeld hoefde te zijn. De financiële educatie en de community die ik zelf miste? Die heb ik gecreëerd. De coaches die de weg naar mij vonden bleken voor 99% vrouwen te zijn en ik ontdekte door de jaren heen wat ons allemaal verbond: een onzichtbare strijd die we allemaal op ons eigen eiland, grotendeels in het donker aan het voeren zijn. Met dit boek wil ik bruggen bouwen en het licht aandoen, want samen raken we zoveel verder.

Voor ik je meeneem, wil ik nog iets duidelijk maken. Ik erken dat ik dit verhaal vertel vanuit een positie van privilege: ik ben een witte, Belgische vrouw. Opgegroeid in een gezin waar er altijd eten op tafel stond en waar ik gestimuleerd werd om te studeren, bij te leren en bij te dragen. Ik ben gezond. Ik leef in een land met een waanzinnig hoge belasting sociale zekerheid. Dat alleen al zet mij mijlenver voor op miljoenen vrouwen wereldwijd. Dat besef maakt mij nederig én strijdvaardig, want zelfs binnen die voorsprong worden we als vrouw nog financieel klein gehouden. Ik erken ook dat gender meer is dan man of vrouw. Er zijn talloze genderidentiteiten en -ervaringen en die zijn allemaal waardevol. Ik kies ervoor om in dit boek voor de leesbaarheid de termen 'vrouwen' en 'mannen' te gebruiken wanneer ik het heb over de financiële verschillen tussen genders.

Mijn missie is helder: vrouwen concrete tools geven om geld als bondgenoot te gebruiken, zodat ze er meer van durven en kunnen hebben. Niet als doel op zich, maar als middel. Want wanneer vrouwen genoeg

22 geld hebben, krijgen ze meer keuzes, meer vrijheid en zorgen ze voor verandering. Voor zichzelf, voor iedere vrouw die na hen komt en voor de hele wereld.

Geld gaat nooit over geld

Gesprekken over geld gaan over wat je ermee kan teweegbrengen en over de emoties daarrond. Over hoe je leven eruitziet: wie geld heeft, heeft opties. Wie geen geld heeft, zit vast. Vast in een job die je leegzuigt. Vast in een relatie die je niet voedt. Vast in een patroon van pleasen, overleven en wachten. En iedere vrouw verdient beter.

Geld is vrijheid.

Je kan pas vrij zijn als je je relatie met geld hebt bevrijd van negatieve gevoelens, angst en stress. Als je kan zien dat je jezelf meer waard mag vinden, als je jezelf graag genoeg ziet om voor jezelf op te komen. Geld laat je toe om te leven op jouw voorwaarden.

Ook de vrijheid om voorbij het bedrag te kunnen kijken, niet naar de prijs maar naar wat je ervoor in de plaats krijgt. Vrijheid om een leven te bouwen waar jij op nummer één staat, in plaats van altijd schipperen tussen de verwachtingen van anderen en het saldo op je zichtrekening.

Als je écht eerlijk bent met jezelf: hoeveel van je keuzes zijn gebaseerd op wat je denkt dat je 'je kan permitteren'? Hoe vaak houdt je jezelf klein onder het mom van 'verstandig zijn'? En hoeveel vrijheid laat je liggen omdat je bang bent om te voelen wat er allemaal mogelijk wordt als geld géén belemmering meer is? Je bent opgegroeid in een wereld die vrouwen liever afhankelijk houdt dan vrij. We leren sparen voor zekerheid, maar niet investeren voor groei. We horen dat je zuinig moet zijn, braaf, realistisch – alsof je niet meer mag willen. Het echte probleem is vaak niet dat je te veel wil, maar dat je jezelf te weinig toestaat. Laat dat maar even bezinken.

Geld is keuzes hebben.

Geld zorgt ervoor dat je altijd keuzes hebt. Het voorkomt dat je moet kiezen uit schaarste. Wanneer je geen geld hebt, moet je voortdurend kiezen tussen twee dingen die je eigenlijk allebei niet wil. Een job die je leegzuigt of een uitkering die je gevangenhoudt. De crèche waar je een wrang gevoel bij hebt, of thuisblijven terwijl je je eigen dromen *on hold* zet. Een weekendje weg met je vriendinnen of de tandartsrekening betalen. Dat zijn geen keuzes maar valkuilen.

Wanneer er meer geld binnenstroomt, schuiven er plots deuren open die anders potdicht waren gebleven. Dan kan je wél een pauze nemen tussen

twee jobs in. Dan kan je een kinderoppas aannemen. Dan kan je ja zeggen tegen een coach, omdat je sneller wil groeien. Dan kan je na de scheiding opnieuw beginnen, zonder financiële stress. Het is het verschil tussen 'Even kijken wat ik mij kan veroorloven' en 'Ik weet wat ik wil, en ik regel het'.

Zonder geld blijf je afhankelijk van wat er voor jou beslist wordt, door anderen of door omstandigheden. Met geld heb jij het stuur in handen. Dan is er ruimte om te ademen, om te vertragen, om je mening te herzien. Dan hoeft niet alles perfect gepland te zijn, want je hebt speelruimte. *Keuzevrijheid*. Hoeveel vrouwen blijven hangen in werk, relaties of woonplekken die ze allang ontgroeid zijn, en zeggen dan 'Nu nog even niet, het is niet het moment'? Maar vaak is het moment er wel, alleen het geld niet. En laat dat nu net zijn waar jij iets aan kan doen. Geld maakt hier het verschil tussen kiezen vanuit angst of kiezen vanuit kracht, en dat verschil is levensveranderend. Want een vrouw met een keuze? Die is niet meer te stoppen.

Geld is verandering.

Wie geld heeft, beslist mee. Als je denkt dat we nog steeds in de hoogdagen van de democratie leven, kijk dan gerust eens over je schouder naar de rest van de wereld, naar de Verenigde Staten bijvoorbeeld, want wat er daar gebeurt vertelt een ander verhaal. *Money is power* is meer dan ooit waar. Ons geld inzetten voor verandering wordt plots een optie als we er onszelf meer van durven toe te staan. Maar we zijn eeuwenlang getraind om geld te wantrouwen zodra het naar macht ruikt. Terwijl geld gewoon versterkt wie je al bent. Het vergroot je bereik. Het geeft je toegang tot ruimtes waar beslissingen genomen worden. Zonder geld kan dat toch ook? Ja, maar je maakt het jezelf niet makkelijker door je geld te ontzeggen. Geld is wat maakt dat je niet hoeft te vragen of je erbij mag horen. Je bent er vanzelf bij, dat is nu eenmaal hoe de wereld vandaag draait.

In het Engels klinkt het nog mooier: *money is freedom, choices, power*.
Laten we ervoor zorgen dat jij ze altijd alle drie hebt.

Deel I:

De kost van vrouw zijn

**“Hoog tijd dat we
financieel welzijn en
financiële selfcare
even belangrijk
gaan vinden als af
en toe eens naar de
wellness gaan.”**

Meisjes zijn beter in talen

Er is een verschil in hoe we jongens en meisjes opvoeden rond geld.

Geldongelijkheid begint al vroeg, veel vroeger dan je misschien vermoedt. Wat je als kind hoort en ziet over geld van je ouders, je leerkrachten en je vriendjes op school, op het nieuws, de radio, in de krant en meer dan ooit ook op Snapchat, TikTok, Instagram, Facebook en de hele rimram aan sociale media: dat is je framework om naar de wereld te kijken en dus ook naar geld. We mogen dan wel ons best doen om onze kinderen zo genderneutraal mogelijk op te voeden door onze jongens te laten babysitten en de meisjes het gras te laten maaien, de wereld waarin we leven is helaas nog niet helemaal mee. Hier zijn enkele *eye-opening* feiten over de verschillen in opvoeding tussen jongens en meisjes:

- Jongens krijgen vaker, meer en vroeger zakgeld dan meisjes.
- Zonen worden sneller dan dochters betrokken bij gesprekken over geld.
- Jongens worden meer gestimuleerd om risico's te nemen, meisjes minder.
- Jongens mogen ondernemen en falen, meisjes worden daar zwaarder voor afgestraft.

Dit zijn conclusies uit verschillende onderzoeken wereldwijd en ik deel ze vooral voor onze bewustwording, want pas als we dit weten, kunnen we er ook iets aan doen. Zo moeten we er niet van uitgaan dat 'onze dochter zich niet interesseert voor geld'. We mogen haar belonen voor haar durf als ze iets nieuws probeert en vooral niet in haar plaats beslissen wat ze met haar zakgeld moet doen. Childwise, een onderzoeksbureau, observeerde in 2017 dat Britse jongens vaker